

Dokumenti Papa i Svete Stolice o nekršćanskim religijama

PONTIFICAL COUNCIL FOR INTERRELIGIOUS DIALOGUE, *Interreligious Dialogue. The Official Teaching of the Catholic Church from the Second Vatican Council to John Paul II (1963-2005)*, Edited by Francis Gioia, Pauline Books and Media, Boston, 2006., 1248 str.

Kao što kaže naslov, knjigu je izdalo Papinsko vijeće za medureligijski dijalog a sadrži službeno učenje o toj tematici od Drugog vatikanskog sabora do kraja službe pape Ivana Pavla II. Izvorno izdanje objavljeno je u Vatikanu na talijanskom pod naslovom *Il dialogo interreligioso. L'insegnamento ufficiale della Chiesa cattolica dal Concilio Vaticano II a Giovanni Paolo II (1963-2005)*, a ovo američko omogućile su redovnice Kćeri sv. Pavla preko svoje izdavačke kuće u Bostonu. Prvo talijansko izdanje ove knjige pojavilo se 1994. god. u Vatikanu, američko 1997. god. u Bostonu i obuhvaćalo je dokumente od 1963. do 1995. god., na 694 stranice.

Predgovor ovom izdanju potpisao je msgr. Michael Fitzgerald, redovnik biskup koji je u posljednjim godinama Ivana Pavla II. bio predsjednik Vijeća, a Benedikt XVI. imenovao ga je nuncijem Svete Stolice u Egiptu i zadržao među članovima Vijeća. Citira izreku Ivana Pavla II. od 28. 10. 1999. pred sudionicima medureligijskog susreta koji je organizirala Svjetska konferencija religija za mir: "Pojedinačno i zajedno trebamo pokazati kako religiozno

uvjerenje nadahnjuje na mirotvorno djelovanje, potiče na solidarnost, promiče pravdu, podržava slobodu." Msgr. Fitzgerald zahvaljuje u predgovoru članu Vijeća mons. Francescu Gioa, OFM, za brižno uređivanje ovog drugog izdanja te završava izjavom Benedikta XVI. od 25. 4. 2005. namijenjenom predstavnicima drugih religija koji su došli na svečanost njegova ustoličenja: "Uvjeravam vas da Crkva želi nastaviti izgradnju mostova prijateljstva sa sljedbenicima drugih religija, radi traženja istinskog dobra svake osobe i društva kao cjeline."

Evo pregleda knjige:

- Tekstovi iz šest dokumenata Drugog vatikanskog sabora (43- 66);
- Dokumenti Pavla VI. (69-93);
- Dokumenti Ivana Pavla II. (93-154);
- Govori Pavla VI. (157-250);
- Govori Ivana Pavla I. (249-250);
- Govori Ivana Pavla II. (253-1112);
- Dokumenti dikasterija Rimske kurije (1115-1201);
- Zakonodavni dokumenti (1205-1219);
- Dodatak: Dokumenti Međunarodne teološke komisije (1215-1219).

U sadržaju, koji stoji na početku knjige, doneseni su podaci kada je koji dokument izašao ili govor izrečen, a u bilješki uz sam tekst u knjizi priređivači upućuju na službene dokumente iz kojih su preuzeti.

Knjigu čine vrlo upotrebljivom dva indeksa na kraju knjige: geografski indeks (1223-1228) i analitički indeks (1229-1248). Iz prvog indeksa prvo sam zavirio pod natuknicu "Bosna i Hercegovina" te ustanovio da su uključeni govori Ivana Pavla II. prigodom pohoda Sarajevu 1997.

i Banjoj Luci 2003. god. Zatim sam potražio natuknicu "Assisi" te ustanovio da donosi govore Ivana Pavla II. u vezi s Danom hodočašća, posta i molitve za mir 26. listopada 1986. i 24. siječnja 2002. U analitičkom kazalu veoma su dugačke natuknice: Crkva (1229-1231), dijalog (1231-1233), prijateljstvo (1236-1239), Isus Krist (1240-1241), muslimani (1243), poštovanje (1246-1247), mladi (1248).

Urednik u svojoj "napomeni" (str. 7) upozorava da većina tekstova predstavljaju izvatke iz pojedinih dokumenata ili govora, ne cjelovit tekst te da je on dao podnaslove radi lakše orijentacije čitatelju. Da je uvrštavao cjelovite tekstove pojedinih dokumenata, ne bi mogli stati u jedan svezak. Knjiga je veoma korisna nama katolicima koji želimo proučavati što naša Crkva uči o međureligijskom dijalogu općenito te o pojedinim nekršćanskim religijama konkretno. Nakon Drugoga vatikanskog sabora ekumenski i religijski dijalog nije više privatno mišljenje pojedinih teologa nego službeni stav katoličkog crkvenog učiteljstva. Učiteljstvo prakticiranjem dijaloga i davanjem smjernica katolicima za praktični i teološki dijalog ne tvrdi da su sve vjere jednake, ali prihvaća religijski pluralizam u današnjem svijetu kao pastoralnu činjenicu i potiče nas da s poštovanjem pristupamo onima koji drugačije vjeruju nego mi. Pri tome nas želi motivirati u doprinosu miru u sredinama gdje živimo i na razini svijeta. Mi vjernici različitih religija uvjereni smo da nas naša vjera odgaja za mirno življenje s drugačijima.

Knjiga je dakako korisna i nekršćanima koji se bave religijskim dijalogom na praktičnoj i teološkoj razini. Iako su sljedbenici judaizma, islama, kršćanstva, budizma prema službenom učenju u savjesti dužni držati kako je njihova vjera najis-

pravnija (*claim for absoluteness*), oni znaju da je Bog veći od svih naših formulacija i da nitko nema monopol na istinu, dobrotu, solidarnost, ljubav. To uvjerenje vodi nas međusobnom poštivanju i upoznavanju, jer oni koji ne poznaju jedni druge brzo će sliku o "drugačijima" kod "svojih" unakaziti i proglasiti ih opasnim

Mato Zovkić

Međureligijski dijalog nema alternative

Kardinal Francis ARINZE, *Begegnung mit Menschen anderen Glaubens. Den interreligiösen Dialog verstehen und gestalten*, Verlag Neue Stadt, München-Zürich-Wien, 1999., 104 str. (naslov originala: *Meeting other believers*).

Knjiga je doživjela svoje prvo izdanje na engleskom jeziku 1997. god. Ubrzo je prevedena na mnoge svjetske jezike. Na žalost, koliko je meni poznato, još ne i na hrvatski. Zato smatram opravdanim u sklopu recenzije malo opširnije predstaviti ovu malu ali vrijednu knjižicu eminentnoga autora koji je od 1985. god. bio pročelnik Papinskoga vijeća za međureligijski dijalog. Njegova knjižica nije skup znanstveno-istraživačkih teza, argumenata i analiza, nego snop osobnih iskustava i razmišljanja, uvjerenja i refleksija o međureligijskom dijalogu. On uvida kako poteškoće i probleme dijaloga, tako i njegova nadanja i izazove, koji pristupa pitanju međureligijskog dijaloga sa željom da i nas uvjeri u njegovu neophodnost. Dijalog je stoga središnja tema ove knjige pod aspektom razumijevanja i vodenja. S tog aspekta knjiga je posebno interesantna za našu